1875
32
26tta apríl

Brjef landshöfðingja (til stiptsyfirvaldanna).[1]

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefur 27. febr. þ. á., skrifað mjer á þessa leið:

«Jafnframt því með álitum hlutaðeigandi sýslumanns og amtmanns að senda beiðni frá íbúum norðurhluta Norðurmúlasýslu, er fara þess á leit að praktiserandi lækni á Vopnafirði og sveitunum þar umhverfis, A. Tegner, megi verða veittur árlegur styrkur af almennu fje, til að halda áfram starfi sínu samastaðar, hafið þjer herra landshöfðingi í þóknanlegu brjefi frá 26. d. nóvemb. síðastliðins, skotið því til ráðgjafans, hvort tilefni megi virðast til, annaðhvort af læknasjóðnum, eða af fje því, sem veitt er til ýmislegra óvissra gjalda fyrir árið 1875, að veita nefndum Tegner sem viðurkenningu fyrir læknisstörf hans í Vopnafirði, þokkabót í eitt skipti fyrir öll, að upphæð 100—200 rd., og getið þjer þess, að þjer með tilliti til breytingar þeirrar á læknaskipun Íslands, sem þjer ætlið, að sje ekki langt eptir að bíða, getið ekki ráðlagt það, að veita nú sem stendur neinum praktiserandi lækni árlegan styrk, en að þjer að hinu leytinu kannist við, að beiðendurnir, sem eru í miklum fjarska frá löggiltum lækni, hafi ástæðu til að vilja tryggja sjer læknishjálp þá, sem um getur.

Út af þessu skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar, frekari birtingar og ráðstafanar þjónustusamlega tjáð, að ráðgjafinn eptir kringumstæðunum hefur þókst geta leyft, að praktiserandi lækni A. Tegner veitist 300 króna þokkabót, þannig: að þessi upphæð verði greidd honum úr læknasjóðnum».

Og leiði jeg ekki hjá mjer þjónustusamlega að tjá hinum heiðruðu stiptsyfirvöldum þetta til þóknanlegrar leiðbeiningar og framkvæmdar.

33
26tta apríl

Brjef landshöfðingja (til amtmannsins yfir norður- og austur-umdæminu).

Ráðgjafinn fyrir Ísland, hefur 26. dag janúarmán. þ. á., ritað mjer á þessa leið:

«Jafnframt því, með áliti hlutaðeigandi amtmanns, að senda hingað beiðni sóknarprestsins að Möðruvallaklaustri, sira Davíðs Guðmundssonar, um, að sá hluti prestsskyldunnar, sem hann fær af umboðssjóðnum og honum hefur verið greiddur í eingirnissokkum, megi eptirleiðis verða greiddur honum eptir meðalverði allra meðalverða, en ekki í nefndri aurategund eða eptir verðlagi hennar í verðlagsskránni, hefur herra landshöfðinginn, næst því að athuga, að sú 9 hndr. prestsskylda, er nefndum presti ber, hafi að undanförnu verið greidd með 40 áln. tólgar, 340 áln. eingirnissokka, 40 áln. harðfiskjar, 2 hndr. á landsvísu og 420 áln. smjörs, í þóknanlegu brjefi frá 17. apríl f. á., farið því fram, að með því að prestsskyldan af klaustrunum að ætlun yðar, upprunalega hafi verið látin úti í hinum sömu aurum, og umboðssjóðurinn tók við í landsskuldir og leigur, verði það, þar sem afgjaldagreiðsla klaustranna þegar að nokkru leyti sje og bráðum alveg muni verða breytt á þá leið, að hún fari fram eptir meðalverði allra meðalverða, eðlilegast, að prestsskyldan greiðist að öllu leyti á sama hátt, og hafið þjer því lagt það til, að prestsskylda sú, er Möðruvallaklausturs-presti beri af umboðssjóði þessa klausturs, alls 9 hndr., verði eptirleiðis greidd í peningum eptir meðalverði allra meðalverða.

Í þóknanlegu brjefi af 18. s. m., hefur herra landshöfðinginn ennfremur skýrt frá, að amtmaðurinn yfir norður- og austur-umdæminu, út af fyrirspurn frá hlutaðeigandi umboðsmanni um, hvort fara skuli eptir rentukammerbrjefi 6. maí 1843[1], þegar byggja eigi

1) Sama daginn var ritað amtmanninum yfir norður- og austur-umdæminu um málið.

2) Rentukammerbrjef þetta er prentað í lagasafni handa Íslandi XII. bls. 599—608 og er í því meðal annars ákveðið, að hafa skuli í skilyrði við byggingu jarða, að landsskuldin skuli greiðast í peningum eptir meðalverði allra meðalverða.

Hinn 8. maí 1875.

1875

33 26tta apríl jörð Þingeyraklausturs, Steinnes, sem byggð hefur verið fyrrverandi klausturpresti til Þingeyra fyrir 300 álna afgjald og nú skal byggja nýjum presti þannig, að afgjaldið verði áskilið eptir meðalverði allra meðalverða, en það afgjald þykir afarhátt í samanburði við kosti jarðarinnar — hafi lagt það til, að afgjaldið af nefndri jörð verði áskilið samkvæmt rentukammerbrjefi 6. maí 1843, en að 9 hndr. prestsskylda sú, sem Þingeyraklausturspresti er ákveðin og þannig hefur verið útilátin, að 4 hndr. hafa verið greidd eptir meðalverði allra meðalverða, en hitt sumpart eptir verðlagi verðlagsskrár á smjöri og eingirnissokkum og sumpart verið jafnað upp með landsskuldinni af nefndri jörð Steinnesi, — verði eptirleiðis reiknuð eptir meðalverði allra meðalverða. Samkvæmt þessu og með skírskotun til athugasemdar yðar, viðvíkjandi framanrituðu málefni, hafið þjer lagt það til, að prestsskylda sú, er nefndum presti ber af Þingeyraklaustri, verði eptirleiðis að öllu leyti reiknuð eptir meðalverði allra meðalverða þannig, að 6½ hndr. verði greitt honum af umboðssjóðnum í peningum, en 2½ hndr. eins og að undanförnu, jafnist upp á móti landsskuldinni af Steinnesi, og verði við hina nýju byggingu jarðarinnar að áskilja hana eptir meðalverði allra meðalverða.

Út af þessu skal yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari auglýsingar þjónustusamlega tjáð, að það er hjermeð samþykkt, að prestsskyldur þær, sem ákveðnar eru prestunum til Möðruvalla- og Þingeyra-klaustra, verði eptirleiðis goldnar þeim að öllu leyti í peningum, eptir meðalverði allra meðalverða, og að jörðin Steinnes, sem liggur undir síðarnefnt klaustur, verði byggð á þá leið, að allt afgjaldið (landsskuld og leigur), verði reiknað eptir meðalverði allra meðalverða».

Framanritað brjef ráðgjafans, leiði jeg ekki hjá mjer þannig þjónustusamlega að tilkynna herra amtmanninum, til þóknanlegrar leiðbeiningar og til þess, að þjer birtið það hlutaðeigandi umboðsmönnum, þeim til eptirbreytni.

34 29da apríl. *Brjef landshöfðingja* (til stiptsyfirvaldanna).

Samkvæmt allraþegnsamlegustu tillögum ráðgjafans fyrir Ísland, hefur hans hátign konunginum þóknast 30. f. m., allramildilegast að fallast á, að jörðin Íshóll í Ljósavatnshreppi í Þingeyjarsýslu, sem er eign Laufáskirkju, verði afhent bóndanum Jóni Benidiktssyni á Stóruvöllum, í skiptum fyrir jörðina Heiðarhús í Hálshreppi í sömu sýslu, þannig, að eptir skiptin greiðist af hinni fyrrnefndu jörð, tíund og önnur almenn gjöld, er eigöndum bœndajarða ber að lúka, en hinni síðarnefndu jörð fylgi sama gjaldfrelsi og öðrum kirkjujörðum.

Þetta er hjermeð tjáð stiptsyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

35 5ta maí. *Brjef landshöfðingja* (til amtmannsins yfir suður- og vesturumdœminu).

Eptir að jeg hafði sent ráðgjafanum fyrir Ísland, útleggingar af skýrslum herra amtmannsins frá 19., 20. og 30. marts þ. á. um heilbrigðisástand sauðfjárins á Suðurlandi og látið álit mitt í ljósi um það, sem hingað til hefur verið gert og framvegis ber að gera til að upprœta fjárkláða þann, sem í vetur hefur gert vart við sig í Borgarfjarðar, Kjósar, Gullbringu og Árnessýslum, hefur ráðgjafinn 24. f. m. meðal annars ritað mjer á þessa leið:

«Samkvæmt skýrslum þeim, sem brjef yðar herra landshöfðingi og fylgiskjöl þess hafa inni að halda, verður eigi betur sjeð en, að aðferð sú, sem hingað til hefur verið viðhöfð,